

Végigkíséri az életüket, bölcsőtől a koporsóig

AZ EGYIK LEGSZEBB SZAKMA

Földesi Gábor

Alaposan ismeri a szakma múltját, de készülő kutatásával már a jövő felé kacsintgat, s nem utolsósorban természettel és emberekkel egyaránt jól tud bánni Gadácsi Júlia erdőmérnök-hallgató, akivel a selmeci diákhagyományokról, a Kanadába disszidált soproni erdőmérnökökről, fákról, s arról beszélgettünk, mit jelent ma erdésznek lenni.

– Mária Terézia az erdőtörvényben tette kötelezővé, hogy tízezer hektáronként kell, hogy legyen egy felsőfokúan képzett erdészeti szakember, ezért megnőtt az igény a szakmabeliekre, így 1808-ban Selmecbányán megalakult az önálló erdészképzés. Trianon után aztán az intézménynek költöznie kellett, akkor fogadott be minket Sopron – fejt ki

Gadácsi Júlia, a Soproni Egyetem erdőmérnök-hallgatója, aki részletesen mesélt a magyarországi erdőmérnökképzés történetéről. Kiemeli, az egyetem diákjai a mai napig erősen ragaszkodnak a diákhagyományokkal megerősített selmeci szellemiséghez. – Fontos kiemelni, hogy a selmeci diákhagyományok hierarchiára épülnek. Az elsős hallgató a selmeci

szellemben meg nem keresztelkedt pogány, akiből később balek, kohlenbrenner (szénégető, mivel másodéven tanulták a szénégetést a bányászok Selmecen), majd Firma válik, s ha elvalétál (ballag), akkor filiszterré lesz. Egész Európa Selmeccről vette át a ballagás szokását. A diákhagyományok része a nóták elsajátítása, Sopron és Selmeccbá-

Választott szakja több lehetőséget rejt magában és tisztában van azzal, milyen képességeit kamatoztatná szívesen a pályán

nya történetének megismerése és átélése, a ma is viselt egyenruhák vagy a négy karikából álló, erdészcsillaggal ellátott szakgyűrű, melynek viselési jogát például akkor érdemli ki az ember, ha selmeci szellemben megkeresztelték és ki is tudja rakni. A hagyományokban persze nem kötelező részt venni, ám kár volna kimaradni belőlük, mert ez egy egyedi, ritkaságnak számító dolog. 2014-ben az UNESCO a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékének részévé nyilvánította a selmeci diák hagyományokat.

A fiatal erdőmérnök-hallgató elmondja, a Soproni Egyetemen igazán otthonos, barátságos légkörben tanulhatnak a leendő szakemberek, hiszen egy olyan intézményről van szó, ahol mindenki ismer mindenkit. Mint mondja, választott szakja több lehetőséget rejt magában, s konkrét elképzelése ugyan még nincs, tisztában van azonban azzal, szakmájának mely ágai közül választhat a későbbiekben, ahogy azzal is, milyen képességeit kamatoztatná szívesen a pályán.

– Az erdőmérnök klasszikus feladatai közé tartozhat a fahasználat,

ide tartozik a kitermelés, aztán az erdőtervezés, ahol az újratelepítésekkel is foglalkoznak, illetve a nevelés-művelés, amikor a meglévő állományokból nevelnek erdőt, amit majd kitermelnek. Ez a három nagy ága van az erdésznek. Negyedikként szokták emlegetni a vadgazdálkodást, de én például nem vadászom, engem ez nem érint. Elhelyezkedési lehetőségek tekintetében egész jó arányokról beszélhetünk. Én pályakezdőként majd egy olyan oldalát választanám a szakmának, ahol a tanultak alkalmazása mellett emberekkel is tarthatom a kapcsolatot és szervezői képességeimet is érvényesíthetem. Gadácsi Júlia az idei tanév elején Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjban (a korábbi köztársasági ösztöndíj), valamint Roller Kálmán-ösztöndíjban részesült jó tanulmányi átlagai és a selmeci diák hagyományok fenntartása érdekében végzett közösségi, szervezői munkája eredményeként. – A Roller Kálmán-ösztöndíj megpályázásának egyik feltétele volt, hogy egy pályaművet kellett írunk Roller Kálmán egykori erdészeti főiskolai igazgató munkásságáról és 1956-os szerepéről.

A forradalom, mint sok más városban, itt is a diákság, a fiatalok közreműködésével szerveződött. Amikor a MEFESZ-eket (Magyar Egyetemisták és Főiskolai Egyesületek Szövetsége, mely kulcsszerepet töltött be a forradalom követeléseinek kidolgozásában, illetve a forradalom és szabadságharc előkészítésében) megalapították, a soproni diákság is csatlakozott, az itteni MEFESZ alapító gyűlése az egyik kollégiumban volt 1956. október 21-én. Az akkori rendszer egyébként teljesen betiltotta a selmeci diák hagyományokat is, ezek azonban tovább folytak, amennyire lehetett, fű alatt. A szerveződő hallgatók megkeresték Roller Kálmánt, az akkori erdőmérnöki főiskola igazgatóját. Ő egy október 22-i erdőtelepítés előadásán kifejezésre juttatta, hogy a diákság oldalán áll, támogatja a kezdeményezésüket. Másnap, október 23-án a soproni hallgatóság ugyanúgy tüntetést szervezett, ám ez egyike volt azon kevés tüntetéseknél, mely teljesen békés mederben folyt, még csak hangos szó sem hallatszott a városban. Az Örtüzek-emlékműtől indulva az egyetem területéről egy halk fáklyás menet indult el a Fő térig.

Édesapjával, Gadácsi Attila erdőszel

Ám a Pesten kitört forradalmat követően az egyetem közölte a diáksággal, hogy a saját érdekükben beszüntetik az oktatást, nem tartottak előadásokat, tilos volt csoportosulni, de a tanácsok közt szerepelt, hogy lehetőleg ne menjenek ki a városba sem. A hallgatóság ezekben a napokban mégis egyre jobban belekeveredett a forradalomba, hiszen a munkástanácsok megalakulását, az élelmiszer-elosztást, valamint a vöröskeresztes-szállítmányok továbbítását az ország többi részére, a határőrzést, a lakosság gondjainak kezelését mind diákok segítették, sőt, Sopron belső rendjét akkor a polgárok és a diákok próbálták fenntartani, hogy az események ne csapjanak át esetleges túlkapásokba. A helyiek november negyedikén adták meg magukat a szovjet felderítő csapatoknak, s ezzel gyakorlatilag kénytelenek voltak feladni Sopront. A forradalom leverése után azok, akik az eseményekben közvetlenül érintettek voltak, távozni kényszerültek az országból. Még aznap, 4-én este a Muck-kilátónál gyűltek össze a hallgatók, s gyakorlatilag ők segítették a civil lakosság disszidálásának menetét is.

Az itthon maradóknak olyan feladataik voltak, mint adományleltározás és -szétosztás, de ők értesítették a disszidensek hozzátartozóit is, mivel a külföldre menekült családtagokról ekkor hivatalosan semmit nem lehetett, nem szabadott tudni, annyit csupán, hogy „eltűntek”. November közepén indulhatott meg ismét az oktatás Sopronban, ennek újjászervezése is az itt maradókra hárult. A forradalomban közvetlenül érintett, külföldre menekült hallgatók és tanárok eleinte Ausztriában próbálták meg valamilyen intézményesített formában képzést indítani, azzal a reménnyel, hogy mire itthon – nyugati segítséggel – visszafogják, mérséklék az elnyomó rendszert, s visszatérhet-

nek az országba, addigra a diákok be tudják fejezni külföldön a félbemaradt képzéseket. Be is jelentették, hogy november elején meg szeretnék alapítani a Soproni Egyetemet Salzburg közelében, mivel ideiglenesen Sankt Wolfgangban szállásolták el őket. Roller Kálmán már a forradalmat is pártolta, így azokat a zömében erdőmérnök fiatalokat sem hagyta magára, akik disszidáltak. Ő irányította, szervezte a külföldi kar megalapítását, ám kinyilatkoztatta, hogy az egység nem bomolhat meg. Éppen ezért nem tudott Ausztriában megalapulni a kar, mivel nem tudták volna az összes hallgatót, s valamennyi tanárt a településen elhelyezni. 1956 decemberében gondoltak végül arra, több ország lehetőségeit figyelembe véve, hogy Kanadát volna érdemes megpróbálni, mivel erdészeti szempontból kimondottan jelentős ország, talán tudnak segíteni. A megkeresésre hamar megérkezett a visszajelzés,

hogy az ottani intézmény befogadja a soproni egyetemistákat. A Vancouver University of British Columbiára egy körülbelül kétszáz fős oktató- és hallgatógárda érkezett meg 1957 januárjában, ők a szeptemberi tanév kezdetéig Powell Riverben, Vancouvertól nem messze éltek, tanultak angolul és próbáltak alkalmazkodni a kanadai körülményekhez. Roller Kálmán 1961-ig volt aztán a kinti soproni divízió számára létrehozott, az oktatást magyar nyelven lehetővé tevő kar dékánja, külföldi oktatói és kutatói tevékenységéért, s utólag, a rendszerváltást követően idehaza is számos elismerésben részesült. Gadácsi Júlia tudása azonban nem csak jövődöbéli szakmája, s egyeteme múltjának részletes ismeretében merül ki, így arról is megkérdeztük, milyen kutatásban, tudományos tevékenységben érdekelt jelenleg. Beszámolójából hamar kiderült, nem

veszi félvállról a rá váró mérnöki feladatokat sem, sőt, készülő szakdolgozata máris komoly gyakorlati problémákra reflektál.

– Esztergomban, a bazilika mögött található a Dunának egy mellékága, melynek a partfala terméskőből rakott. A mellékág mindkét oldalán található egy-egy meglehetősen öreg, védett fásor, s ugyan mindkét sétányon több étterem, kávézó található, én a turisták által talán kevésbé frekvenciált oldalon végzem a méréseimet. Az a probléma, hogy a nagy fák – köztük néhány szürkenyár, de főként vadgesztenyék – között több beteg fa is található, ráadásul ebbe a partoldalba féloldalasan nőttek a fák. Ezen a sétányon kidőlt egy fa, s az ezzel járó javítási munkálatok, a tuskó kiszedése és a partrézsű rendbehozatala csak egy fa kapcsán két-háromszáz ezer forintba kerül a fenntartónak. Éppen ezért, nekik nagyon jó lenne tudni, mely fákat lenne érdemes mindenképpen eltávolítani, mivel balesetveszélyes, avagy melyekre érdemes odafigyelni, valamilyen módon karbantartani.

– Ennek kapcsán készítettem el az ott található negyven fa adatait

Nem veszi félvállról a rá váró mérnöki feladatokat sem, sőt, készülő szakdolgozata máris komoly gyakorlati problémákra reflektál

tartalmazó fakatasztert, átmérőt és famagasságot mértünk, édesapám segítségével. Radó-osztályozást is végeztünk, ez a városfák értékeinek skálázását segíti. Ott a fák részeit külön kell vizsgálni, hogy külön a korona, a törzs, a gyökér stb. milyen módon és mennyire károsodott. Emellé csináltam egy akusztikus favizsgálatot is, amihez a Fakopp nevű műszert használtam. Én a kétérzékelős változatát alkalmaz-

tam, melyet úgy kell elképzelni, mint lényegében egy dobozkat, melyhez csatlakoztatható két kis érzékelő. A mérés folyamata maga olyan, mintha egy-egy apróbb szöveget vernénk a fába, így nem károsodik a faegyed. Ez szigorúan gumikalapáccsal történik, mivel ez az érzékelő a hangsebesség terjedését méri a fában. Ezt követően egy hagyományos kalapáccsal kell rákoppintani még egyet az érzékelőkre, ilyenkor egy jellegzetesen csengő hangot lehet hallani. Ehhez meghatározott referenciaértékek tartoznak, hogy adott fafaj hogyan vezeti a hangot. Ez alapján lehet megmondani, hogy adott referenciaértékhez mekkora és milyen irányú az eltérés, ebből már megállapítható, hogy mennyire korhadt, s a mérések alapján a gyanúsabb, betegnek ítéltető fákat alaposabban is megvizsgáljuk majd. Gyakorlatilag ugyanazt csináljuk, mint a harkály. A végleges célom, hogy felmérjük, milyen ezeknek a fáknak a jelenlegi állapota és mit lehet tenni annak érdekében, hogy az ne romoljon tovább. ■

Gadácsi Júlia az idei tanév elején Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjban, valamint Roller Kálmán-ösztöndíjban részesült